

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 101/2021-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Monikou Meňhertovou, Floriánska 16, Košice, ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 62/2009, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. októbra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED],

██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Monikou Meňhertovou, ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 62/2009 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka má v napadnutom konaní postavenie právnej nástupkyne po pôvodnej žalobkyni (jej matke, pozn.). Samotné napadnuté konanie sa na okresnom súde začalo 14. augusta 2006 na základe návrhu na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie sumy 1 198,50 Sk (39,78 €) s príslušenstvom. Právna predchodkyňa sťažovateľky následne 30. januára 2007 zomrela. Okresný súd uznesením č. k. 6 C 62/2009-65 z 3. júna 2010 konanie prerušil do právoplatného ukončenia dedičského konania. Na základe ústavnej sťažnosti podanej sťažovateľkou 21. októbra 2019 vydal ústavný súd nález č. k. III. ÚS 5/2020-41 z 23. júna 2020, ktorým rozhodol o porušení sťažovateľkinho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote v napadnutom konaní, okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov, sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € a náhradu trov konania. Okresný súd sťažovateľke doručil 19. októbra 2020 oznámenie (ako odpoveď na jej žiadosť o nariadenie termínu pojednávania), v ktorom uviedol, že napadnuté konanie je potrebné v danom momente ponechať prerušené s poukazom na skutočnosť, že sťažovateľka podala odvolanie proti rozhodnutiu, ktorým okresný súd potvrdil nadobudnutie dedičstva sťažovateľkou ako jedinou dedičkou, a tiež s ohľadom na skutočnosť, že na ██████████ je na mieste pôvodnej žalobkyne zapísaný ██████████, vklad povolený 16. októbra 2019.

3. Sťažovateľka tvrdí, že vzhľadom na odpoveď okresného súdu z 19. októbra 2020 v napadnutom konaní opäť dochádza k zbytočným priet'ahom, a domnieva sa, že je potrebné aby znova zasiahol ústavný súd. Sťažovateľka považuje za preukázané, že názor okresného súdu je nesprávny a súd môže postupovať v napadnutom konaní s ňou ako právnu nástupkyňou, pretože aj keby odvolací súd vyhovej jej odvolaniu, neexistuje alternatíva, že by bol dedičom niekto iný ako ona. K zápisu na LV uviedla, že žalovaný nárok sa týka dlhu na nájomnom z marca 2006, a preto zmena vlastníckeho práva v roku 2019 nemôže mať žiadny vplyv na napadnuté konanie. Sťažovateľka sa domnieva, že aj s ohľadom na skutočnosť, že po 14 rokoch od začiatku konania nebolo nariadené žiadne pojednávanie, je zotrúvanie okresného súdu na prerušenom konaní nezmyselné. Sťažovateľka zároveň uviedla, že v konaniach (bez špecifikácie konkrétnych konaní, pozn.), v ktorých jej právna predchodkyňa nevystupovala ako žalobkyňa, ale ako žalovaná, pričom ide o rovnaký okruh sporových strán a spory sa týkajú pohľadávok viažucich sa k rovnakej nehnuteľnosti, už neskončené dedičské konanie nie je prekážkou konania. Sťažovateľka tvrdí, že je pre ňu frustrujúce, ak ten istý súd aplikuje dvojaký názor na riešenie identického právneho problému vždy v prospech jej protistrany.

4. Sťažovateľka preto navrhovala, aby ústavný súd konštatoval, že v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. III. ÚS 5/2020-41 z 23. júna 2020 okresný súd opäť porušil jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Zároveň si opäť uplatnila finančné zadosťúčinenie vo výške 3 000 € a náhradu trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

13. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napadnutým postupom okresného súdu po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. III. ÚS 5/2020-41 z 23. júna 2020 (7. júla 2020) došlo znova k porušeniu sťažovateľkinho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

15. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

16. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru opakovane konštatuje, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu

sa nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, s'ťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

17. Zo samotnej ústavnej s'ťažnosti je zrejmé, že od právoplatnosti nálezu ústavného súdu, ktorý vyslovil priet'ahy v napadnutom konaní (7. júla 2020), do podania novej ústavnej s'ťažnosti, ktorou s'ťažovateľka namietala priet'ahy v rovnakom konaní (26. októbra 2020), uplynuli iba 4 mesiace. Podanie novej ústavnej s'ťažnosti v takom krátkom období bolo spôsobené zrejme tým, že okresný súd po výzve s'ťažovateľky na nariadenie pojednávania jej iba oznámil, že v napadnutom konaní stále trvajú dôvody jeho prerušenia. A to aj napriek tomu, že ústavný súd v predošlom náleze (č. k. III. ÚS 5/2020-41 z 23. júna 2020) konštatoval, že samotným prerušením konania jeho účastník nestráca právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Všeobecný súd sa musí pri uplatňovaní procesného postupu o prerušení konania riadiť i požiadavkou, ktorá je upravená v tomto článku ústavy a ktorá ukladá povinnosť prijať príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie napadnutej veci bez zbytočných priet'ahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote, aj keď prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, ešte nepominula (napr. IV. ÚS 221/03, IV. ÚS 19/04, II. ÚS 393/06). V nadväznosti na argumenty s'ťažovateľky uvedené v jej ústavnej s'ťažnosti vyznieva odôvodnenie okresného súdu, že v napadnutom konaní stále trvajú dôvody jeho prerušenia, naozaj nepresvedčivo. Okresný súd totiž vôbec nezvážil možnosť pokračovania v napadnutom konaní, a to napriek priet'ahovému priebehu dedičského konania po pôvodnej žalobkyni a opakovanému vyrozumeniu príslušnej notárky, že s'ťažovateľka je jedinou dedičkou zo zákona a dedičstvo prijala (bod 30 nálezu č. k. III. ÚS 5/2020-41 z 23. júna 2020). No s poukazom na časové obdobie, ktoré uplynulo od právoplatnosti predošlého nálezu ústavného súdu v napadnutom konaní, ani predmetné nepresvedčivé oznámenie okresného súdu v tomto momente nepredstavuje taký postup, ktorý by predstavoval opätovné porušenie s'ťažovateľkinho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

18. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66). Samozrejme, vzhľadom na kontext napadnutého konania od sťažovateľky nemožno očakávať, aby sa uspokojila s ďalšími dvoma alebo troma rokmi čakania, počas ktorých by malo byť predmetné konanie prerušené. No minimálne svoje námietky proti oznámeniu o pokračujúcom prerušení konania mala prioritne adresovať samotnému okresnému súdu, aby mal priestor na nich zareagovať. Ak by ich ignoroval alebo ak by mala pocit, že by bola jeho odpoveď arbitrárna a nedôvodná, resp. po uplynutí primeranej doby, v ktorej by mal okresný súd dostatočný časový priestor procesne zareagovať na jej návrh na pokračovanie v konaní, sa môže znova obrátiť na ústavný súd.

19. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu okresného súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti nálezu č. k. III. ÚS 5/2020-41 z 23. júna 2020 ústavný súd síce dospel k záveru, že postup okresného súdu sa v napadnutom konaní nejaví ako efektívny, ale vzhľadom na príliš krátky časový úsek od právoplatnosti predošlého nálezu v predmetnej veci a taktiež s poukazom na predčasnosť podania ústavnej sťažnosti zo strany sťažovateľky ústavný súd uzavrel, že v tomto prípade nemohlo ísť zo strany okresného súdu o nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľkou označených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku ústavný súd nerozhodoval o ostatných návrhoch sťažovateľky, pretože rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy).

21. Pre úplnosť ústavný súd znova zdôrazňuje, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľke obrátiť sa opätovne s ústavnou sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti postup okresného súdu v napadnutom konaní stále vykazoval znaky neefektívnej činnosti, resp. ak by v budúcnosti okresný súd v napadnutom konaní pokračoval v neodôvodnenej nečinnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2021

Libor DUĽA
predseda senátu